www.wordlyknowledge.uz Volume: 3, Issue: 1, 2023

TA’LIMDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR

Nurmetova Muyassar Jumanazarovna
Urganch RANCH Tehnologiya Universiteti
Iqtisodiyot kafedrasi o’qituvchisi
Otamuratova Dilnoza Dilmuratovna
Urganch RANCH Tehnologiya Universiteti
Iqtisodiyot kafedrasi talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada ta'limda raqamlashtirishning yangicha usullarda o'rganishga hissa qo'shishi ta'limni boshqarish va baholash kabi boshqa sohalarda ham yangi tadqiqotlarga olib keladi.

Kalit so'zlar: Axborot texnologiyalari ta'limi, ta'lim texnologiyalari, ta'limda raqamlashtirish, ta'limdagi joriy yondashuvlar, virtual haqiqat va kengaytirilgan haqiqat, robototexnika ilovalari,ta'limda sun'iy intellekt ilovalari, raqamli hikoyalar

Jahonda oxirgi yigirma yil ichida texnologiyaning rivojlanishi axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining ortib borayotgan sur'atlarda rivojlanishiga imkon berdi. Kompyuterlar tehnologiya jihatidan yuqori darajalarga ko'tarilayotgan bo'lsa-da, sun'iy intellekt kabi ilovalar tufayli dasturiy ta'minot sohasida ham sezilarli o'zgarishlar bo'ldi. Ayniqsa, mobil texnologiyalar, smartfonlar va planshetlarning tarqalishi, internet infratuzilmasida 4G texnologiyasidan foydalanish va endi 5G ga qadam qo‘yilishi bilan internet hayotning barcha jabhalarida keng tarqaldi. Internetning qo'llanilishi ham sezilarli darajada oshdi. Bu holat ta’lim, sanoat, harbiy va sog‘liqni saqlash kabi hayotning barcha sohalaridagi muammolarni hal qilishda raqamli texnologiyalardan foydalanishni deyarli ajralmas holga keltirdi. Bunga eng katta misol butun dunyoni qamrab olgan yangi turdagi Koronavirus kasalligi inqirozida ko'rilgan chora-tadbirlar doirasida yuzma-yuz faoliyatni raqamli platformalarga o'tkazishdir. Global epidemiya muhitida deyarli barcha mamlakatlarda oflayn (yuzma-yuz) ta’limdan onlayn ta’limga tez o‘tish kuzatildi. Ushbu tezkor o'tish bilan ta'lim va o'qitishda raqamli texnologiyalar qo'llaniladigan o'rganish usullari soha mutaxassislari va o'qituvchilarining e'tiborini jalb qila boshladi.

Ta'limda raqamlashtirishning yangicha usullarda o'rganishga hissa qo'shishi ta'limni boshqarish va baholash kabi boshqa sohalarda ham yangi tadqiqotlarga olib keldi. Shu nuqtai nazardan, an'anaviy ta'lim usuli onlayn o'quv materiallari bilan boyitilgan gibrid ta'lim, raqamli hikoyalar, mavzuni aytib berish va raqamli muhitda o'quv vositasiga aylantirish va mobil ta'lim kabi raqamli texnologiyalar. smartfon va planshetlardan foydalaniladi.

Yo'naltirilgan ta'lim usullari an'anaviy ta'limga jiddiy alternativ bo'ldi. Raqamli texnologiyalardan foydalangan holda farqli o'rganish usullarini teskari sinf modeli bilan o'qitadigan faqat mavzuga mo'ljallangan vosita sifatida tushunish mumkun.

Raqamli muhitda taqdim etadigan kontentga kirishni ta'minlash bilan birga, keyingi bosqichda savol-javob va jamiyat ichida muhokama qilish kabi usullar orqali o'rganishni davom ettirishni maqsad qilgan. Shunday qilib, ta'limda raqamlashtirish o'rganishda vaqt va makon tushunchalariga bog'liqlikni yo'qotadi, shu bilan birga o'rganish tezligi bo'yicha noqulay insonlarga ma’lumotlarni qabul qilishga ustunlik beradi.

www.wordlyknowledge.uz Volume: 3, Issue: 1, 2023

Ta'limda raqamli texnologiyalardan foydalanish usullari yuqorida aytib o'tilganlar bilan cheklanmaydi. Raqamli texnologiyalar, shuningdek, ta'lim robototexnika ilovalari, uzluksiz ta'lim, kompyuterda qo'llab-quvvatlanadigan hamkorlikda o'qitish va STEM ta'limida o'rganish markazlarini ham misol qilish mumkun. Raqamlashtirish va raqamli transformatsiya kundan kunga kuchayib borayotgan bugungi kunda internetdan foydalanish endi faqat kompyuterlar bilan cheklanib qolmaydi, bu esa har bir sohada o‘rganishni barqaror qiladi. Shu sabablarga ko'ra, raqamli ta'limda yangi g'oyalarni amaliyotga joriy etishni nazarda tutadi .

Yondashuvlarni taqdim etish orqali adabiyotga, pedagoglar, soha mutaxassislari va olimlarga mazmunli va qimmatli hissa qo'shishga qaratilgan. Dastlab shuni ta’kidlash joizki globollashuv va mutassil rivojlanib borayotgan texnologiyalar ta'lim tizimidagi õzgarishlarni rağbatlantirmoqda.

Õzbekiston ta'lim jarayoning yangi texnologiyalar tobora kõproq integratsiya qilinayotganini hozirdanoq kõrish mumkin. Ulardan:

- Masofaviy ta'lim uchun yangi imkoniyatlarni ochadigan video konferensiya texnologiyalari

- Bulutli texnologiyalar õz navbatida ta'labalar va õqituvchilarga istalgan vaqtda va istalgan joyda axborot materiallarni almashish imkonini beradi.

Shuni takidlash kerakki, ushbu texnologiyalarni joriy etish va foydalanish ehtiyotkorlik bilan yondashish va baholashni talab qiladi.

Zero, ulardan foydalanish ta'limni takomillashtirishga xizmat qilishi kerak.Ularga toğri yondashilgan taqdirda ushbu texnologiyalarning imkoniyatlaridan Õzbekistonda ta'lim sifatini oshirish va ulardan foydalanish imkoniyatini ta'minlashda foydalanish mumkin. Bundan tashqari raqamli talimni rivojlantirishda hukumatning õrni beqiyos. Õzbekiston hukumati innovatsiyalar muhimligini aniq tan oladi, chunki ular bu jarayonni qõllab quvvatlash bõyicha bir qancha tashabbuslarni ilgari surgan. Raqamli texnologiyalarni qõllash orqali ta'lim sifati va qulayligini oshirishga qaratilgan yangi siyosat choralarini ishlab chiqarish va amalga oshirish bu yolda muhim qadamdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Аюпов Р.Х., Балтабаева Г.Р. Ракамли валюталар бозори: инновациялар ва ривожланиш истикболлари. –Т: “Фан ва технология” nashriyoti, 2018, 172 бет.
2. Балтабаева Г.Р.vaboshqalar. Кичик бизнес ва тадбиркорликда инновацион ривожланиш йуналишлари. –Т: “Фан ва технология” nashriyoti, 2018, 232 бет.
3. Аюпов Р.Х., Балтабаева Г.Р. Узбекистонда инновацион иктисодиётни шакллантириш муаммолари ва ечимлари. –Т:“Иктисод-молия” нашриёти, 2015, 144 бет.
4. Балтабаева Г.Р. ва бошкалар. Узбекистонда электрон бизнеснинг ривожланиш истикболлари. –Т: «Формат полиграф» нашриёти,2016, 205 бет.